

Общински съвет ОБЩИНА "РОДОПИ"
ОДОБРЕНО С:
Решение № 306
Протокол № 07 /13.07.2021

**ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА
ПРИБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА
РОМИТЕ
В ОБЩИНА „РОДОПИ“
2021 – 2030**

I. Въведение

Общинският план за приобщаване и участие на ромите за периода 2021 – 2030 година е свързан и е неделима част от Областната стратегия за приобщаване и участие на ромите на територията на област Пловдив.

Осъществяването на приобщителния процес изисква опознаване на „другия“ като начин за преодоляване - на предразсъдъците, наследени от миналото. Приобщаването е комплексен процес, обхващащ всички сфери на живота. То се отнася до цялото общество.

Приобщаването е на лице, когато мнозинството и представените малцинства си взаимодействат съгласувано в интерес на общото благо.

В плана основната цел е оптимизиране на общинските политики и практики за развиване на потенциала на етническите малцинствени групи като равнопоставена част от гражданското общество.

Планът е отворен документ, който подлежи на актуализация на база периодични анализи.

Основните приоритетни области на действие на Плана са:

- образование и обучение;
- здравеопазване;
- жилищни условия;
- заетост;
- върховенство на закона и недискриминация;
- култура и медия.

II. Анализ на проблемите и ситуацията в община „Родопи“

Община „Родопи“ има 21 населени места, като преобладаващото население се самоопределя към българска етническа група - 92 %. Втората по – големина самоопределяща се етническа група от- 4 % е турци и едва на трето място са самоопределящите се към ромската етническа група - 2,5 %.

Информацията за етническия състав, представена в настоящия Общински план за приобщаване и участие на ромите, което предоставя данни по самоопределяне и не отразява реално съотношение на етническите групи. Проучванията показват, че по редица причини голяма част от ромите се самоопределят като българи или като турци.

Образование

Образователната система на община „Родопи“ включва детски градини и училища. На територията на общината функционират 11 детски градини с 1 филиал и 11 основни училища. Задължителната предучилищна подготовка на децата се осъществява в подготвителни групи в детските градини и 1 училище.

Състоянието на общинската образователна система позволява редовен достъп до образование на всички ученици за завършване на основното си образование. Създадени са благоприятни условия за провеждане на качествен учебен процес в училищата на територията на община „Родопи“.

Подлежащите на задължително обучение ученици до 16 - годишна възраст, живеещи на територията на общината с постоянни или настоящи адреси са обхванати.

Възникват проблеми при голяма част от децата, чийто майчин език е различен от българския. Те срещат трудности в процеса на обучение, което често води и до социалното им изключване от училищната общност. Също така не се използват в достатъчна степен формите на извънкласна и извънучилищна работа.

Липсата на актуални и точни адреси в ГРАО в голяма степен затруднява издирването на подлежащите на задължителна предучилищна подготовка и училищно обучение - деца и ученици. Поради икономически причини много български граждани, включително и от етническите малцинства мигрират от държавата. В някои случаи става дума за сезонна миграция само за няколко месеца, а в други случаи за по – дълъг период. Често децата и учениците мигрират със семействата си, което е свързано с определени предизвикателства пред тях – както в държавите, в които се заселват, така и в България при завръщането им. Всяка година много ученици, включително и от етническите малцинства, записани в началото на учебната година напускат училище точно поради тази причина, че заминават със семействата си в чужбина. В тази връзка сериозен проблем е липсата на механизъм за проследяването на точно тези и ученици и записването им в училища в съответната държава.

Здравеопазване

Здравеопазването, респективно здравният статус на ромската общност в община „Родопи“ е комплексен проблем.

Стремежът на местно ниво е в синхрон с националната политика и е насочен към осигуряване на равен достъп до качествено здравеопазване, осигуряване на минимално социално осигуряване и пълно здравно осигуряване на ромите. Основната цел е в посока на превантивни мерки, редовни медицински прегледи, пренатални и постнатални грижи и семейно положение.

През годините се очертаха няколко проблема в сферата на здравеопазването на ромите.

- Един от тях е ранното съжителство на семейни начала и раждането на деца от малолетни и непълнолетни майки. По отношение на бременните жени сериозен

проблем е непосещаването на женска консултация и последващите рискови групи бременности.

- Друг проблем е, че голяма част от ромите не водят децата си на детска консултация и респективно не ги имунизират редовно. Това е една от причините за честото боледуване на децата им.

- Значима част от децата се отглеждат и в рискова семейна среда.

- Няма навизи за посещение на лекар по дентална медицина.

- Голяма част от ромското население след преглед при лекар не закупуват изписаните медикаменти, включително и за децата си.

- Голяма част от заболяванията в ромският етнос са в резултат редица рискови фактори, като начина им на живот, висока безработица, лоши хигиенни условия на живот, неблагоприятна околна и жилищна среда, във връзка с което част от ромското население често боледува от: алергии, хронични болести, стомашно-чревни заболявания, наследствени заболявания и вродени аномалии.

Жилищни условия

Степента на урбанизация на различните етноси е различна. В някои села в общината ромското население е съсредоточено в махали не само в законни постройки, а и в незаконни.

Община „Родопи“ не разполага с общински жилищен фонд.

Заетост

Една от най-уязвимите групи на пазара на труда е тази на безработните роми. Трудовата им интеграция е свързана с решаването на проблема с високия процент на дълготрайно безработните сред тях. В цялата страна, както и в община „Родопи“ основните причини за високото ниво на безработица сред ромите е ниското ниво на образование или липса на такова, недостатъчна мотивация и несериозното им отношение към законово регламентираните им задължения, липса на умения и липса на квалификация.

Голяма част от ромското население в общината е безработно и разчитат на помощи през системата на социално подпомагане. Характерна особеност е, че някои от тях се чувстват сигурни в своя статус и всичко онова което получават, без да полагат труд, задоволява техните нужди, а друга част поради ниския размер на помощи, за да удовлетворят потребностите на многочлените си семейства, работят през летните месеци обща работа и не придобиват трайни трудови навизи и умения.

Няма точни официални данни за дела на ромите сред хората, обект на социално подпомагане. Практиката показва, че ромите числено преобладават сред лицата, обект на социално подпомагане.

Отдел „Закрила на детето“ при Дирекция „Социално подпомагане“ работят с ромски семейства и деца по проблеми, свързани с изоставяне на деца след

раждането им, настаняване на деца в семейства на роднини или специализирани институции, поради тежки жилищни и битови условия на живот и при невъзможност на родителите да полагат необходимите грижи и възпитание.

Култура и медии

Културата е важен елемент от социалният живот на хората. Духовното състояние на хората е от голямо значение за запазване на местната и национална идентичност и самочувствие.

Календарните празници са един от най-важните елементи в специфичната култура на всеки един етнос. Те изразяват метафизичното желание на човека да опознае и овладее времето, откъсват го от делничните трудности и неволи, дават му възможност да се почувства по-значим, свързани са с надежда за идване на доброто. Календарните празници на ромите показват в най-висша степен колко близки са традициите и обичаите на различните етноси, живеещи в България.

Най-големите календарни празници на българските ромите са Гергьовден (Ерделез), Великден (Патраги) и Васильовден (Банго Васили). Те се празнуват от всички ромски общности, включително и от хорахане-рома. Отбелязват се също така и множество други християнски празници – Коледа, Ивановден, Заговезни, Тодоровден, Голяма Богородица, Петльовден и др., а хорахане-рома отбелязват също така двата байрама.

В територията на Община „Родопи“ функционират 18 читалища в различни населени места, в които се развива художествена самодейност, като са организирани самодейни състави (танцови, певчески и др.), които са отворени сцени за изяви и на ромите. В читалищата се развива и образователно – просветна дейност, както и се организират чествания на различни празници и мероприятия, свързани с християнския календар, исторически годишнини и събития от местно значение.

III. Визия

Постигане на равенство, приобщаване и участие на уязвими етнически групи и общности като ромите във всички обществени сфери за успешно и устойчиво развитие на българското общество.

IV. Стратегическа цел

Създаване на условия за равнопоставеност, приобщаване и участие на уязвими групи, с фокус върху ромите, чрез осигуряване на достъп до права, стоки и услуги, участие във всички сфери на обществения живот при спазване принципите на недискриминация.

V. Водещи принципи при изпълнението

Водещите принципи при изпълнението на Общинския план:

1. Конструктивни, прагматични и недискриминационни политики;
2. Изрична, ясно определена но не изключителна насоченост;
3. Междукултурен подход;
4. Приобщаване към мнозинството;
5. Осъзнаване на измерението за равенството между половете;
6. Трансфер на основани на фактите политики;
7. Използване на инструменти на ЕС;
8. Участие на регионалните и местните власти;
9. Участие на гражданското общество;
10. Активно участие на ромите.

VI. Приоритети

1. Образование

Оперативна цел: *Осигуряване на качествено приобщаващо образование за деца и ученици от уязвими етнически общности с фокус върху ромите и утвърждаване на интеркултурното образование като един от хоризонталните принципи на образователната система.*

Специфични цели:

1. Достъп до качествена ранна детска грижа и предучилищно образование, като условие за позитивно ранно детско развитие и последваща образователна интеграция.

2. Създаване на приобщаваща среда и преодоляване на сегрегационните практики в някои образователни институции, чрез повишаване на качеството на образованието с фокус върху интересите на детето, при отчитането на индивидуалните психологически особености и социалната среда.

3. Осигуряване на условия за равнопоставеност и участие на всяко дете в учебния процес и училищния живот.

4. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в образователните институции.

5. Съхраняване на културната идентичност и засилване на гражданското съзнание на деца и ученици от уязвими етнически общности с фокус върху ромите, за да развият самочувствие и чувство за принадлежност към българското и европейско общество.

6. Превенция на отсъствията от училище, на ранното напускане на училище, отпадането от училище. Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства.

Дейности за постигане на цели:

- Подготовка на децата на възраст от 3 - 6 годишна възраст за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на деца от малцинствени етнически и групи.
- Насърчаване на отговорно родителско отношение.
- Ограмотяване на възрастни роми.
- Въвеждане на форми на взаимодействие и дейности в детските градини и училищата за изграждане на положителни нагласи към образователната интеграция на ромските деца.
- Дейности, насочени към съхраняване и развитие на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства и техните връстници, в интеграционна мултикултурна среда.
- Квалификация на учители и директори за работа с мултикултурна среда.

2. Здравеопазване

Оперативна цел: *Равнопоставеност на достъпа до качествено обществено здравеопазване и подобряване на здравословното състояние на населението в обособените уязвими етнически общности, с концентрация на бедност.*

Специфични цели:

1. Подобряване на достъпа до качествено обществено здравеопазване на лица, намиращи се в ситуация на бедност и социална уязвимост.

2. Намаляване на стигмата и дискриминацията на хора от уязвими групи.

3. Засилване на здравната промоция и превенция, включително за повишаването на здравната култура - особено при случаите на епидемии и пандемии.

4. Подобряване на санитарните условия в публичната среда, като условие за превенция на появата и разпространението на обществено опасни зарази.

Дейности за постигане на цели:

- Информирание относно значението на профилактичните прегледи.
- Разширяване обхвата на информираните лица, като се включват родители и близки, ангажирани с отглеждането на децата.
- Повишаване на информативността на подрастващите, с цел повишаване на здравната и сексуалната им култура. Включване на децата и младежите в кампании по повод международни дни за борба със значими заболявания.

- Акцентиране върху необходимостта от имунизирание на децата.

3. Заетост

Оперативна цел: Равнопоставен достъп и подобряване реализация на ромите на пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях; намаляване на социалните неравенства и активното социално приобщаване на уязвимите етнически групи

Специфични цели:

1. Равнопоставен достъп до първичния пазар на труда, чрез насърчаване на работодатели.
2. Интегрирана подкрепа за подпомагане на социално-икономическото приобщаване на обезкуражени и дългосрочно безработни лица от ромската общност.

Дейности за постигане на цели:

- Осигурява се участието на безработни роми от общината в курсове за квалификация и преквалификация, организирани от Бюро по труда и насочването им по Национална програма за заетост.
- Търсят се допълнителни възможности за получаване на хуманитарни помощи и разпределението им чрез дирекция „Социално подпомагане“.

4. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И АНТИДИСКРИМИНАЦИЯ

Оперативна цел: Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на „език на омразата“.

Специфични цели :

- Недопускане на двоен стандарт в прилагането на законите на държавата по отношение на ромите.
- Ефектно прилагане на политиките за приобщаване на ромите.

- Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез всички форми.

5. Култура и медии

Оперативна цел: Създаване на условия за равнопоставен достъп на ромската общност до обществения културен живот, съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество и оползотворяване на потенциала им като инструмент за социално сближаване. Преодоляване на езика на омразата и възпроизвеждането на предразсъдъци към ромите в медиите

Специфични цели :

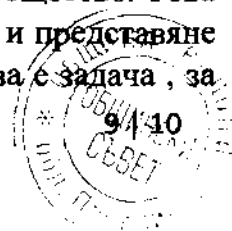
1. Съхраняване и популяризиране на традиционната култура на ромските общности.
2. Развитие на любителското изкуство сред ромите, като предпоставка за професионално развитие и житейска реализация.
3. Стимулиране на ромската общност за активно участие в обществения културен живот.
4. Борба с ксенофобията, расизма и езика на омразата в медийното пространство.

Дейности за постигане на цели:

- Разработване и реализиране на програми, в които да има ромско присъствие и реализация на техните артистични умения.
- Институционално укрепване на читалищата като модерни центрове за развитие на местната общност, включително и ромската.
- Подаване на актуална информация към местните медии за събития от всички сфери на живота, касаещи ромската общност в община „Родопи“.

VII. МЕХАНИЗМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНТЕГРАЦИОННАТА ПОЛИТИКА

Приобщаването на малцинствата е процес на социално-икономическо, политическо и културно включване на тези групи в българското общество. Това налага промяна в начина на тяхното възприемане, категоризиране и представяне от мнозинството, което трябва да уважава различните етноси. Това е задача, за

осъществяването на която е необходимо да бъдат обединени усилията на всички институции.

Община „Родопи“ насочва усилията към създаване на устойчива схема за сътрудничество между местните институции, представителите на малцинствената общност и неправителствени организации. Изграждането на сътрудничество и поддържането на диалог е предпоставка за реализиране на плана за приобщаване за гаранция на икономически просперитет. Решаването на проблеми на малцинствена общност, с помощта на нейни представители, чрез активни действия за реализиране на съвместни програми, европейски проекти, информирани и превенция, са предпоставка за бъдещо развитие.

VIII. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Мониторингът на изпълнението на Плана, чрез систематично събиране и анализиране на информация за да се следи за постигането на измерими резултати от дейността по изпълнението на целите по плановия документ. Община „Родопи“ ще включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението. На база тези функции, основните методи на мониторинга са :

- Формиране на коригиращи мерки, с оглед изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана.
- Отчитане на изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана в административен мониторингов доклад.

IX. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящият план се приема в изпълнение на националната политика за социална интеграция на ромите с цел преодоляване на съществуващите проблеми.

Организацията по изпълнението на политиките за приобщаване на ромите е изградена на базата на ефективно и целенасочено използване на наличните ресурси на общинско ниво, както и на тези на европейско ниво, произтичащи от членството на страната в Европейския съюз.

Общинският план за приобщаване и участие на ромите е открит за допълнения, съобразно настъпилите изменения по проблематиката.

